

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert

w sprawie dotyczącej sędziego Sądu Rejonowego w O.- P. J.,
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu 23 maja 2022 roku
wniosku adw. P. M. - obrońcy sędziego P. J. z 23 maja 2022 roku
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w
rozpoznaniu sprawy
na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 128 ustawy
z 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej p.u.s.p.)

postanowił:

1. nie uwzględnić wniosku adw. P. M. - obrońcy sędziego P. J. o
wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I DO 13/22, z powodu uzasadnionych
wątpliwości co do jego bezstronności;

2. wniosek adw. P. M. - obrońcy obwinionego P. J. w zakresie
dotyczącym braku niezawisłości SSN Adama Rocha i braku
niezależności sądu orzekającego z jego udziałem przekazać
Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;

3. pozostawić bez rozpoznania wnioski o wyłączenie od udziału w
sprawie sędziów Sądu Najwyższego: Małgorzaty Bednarek, Jarosława
Dusia, Piotra Sławomira Niedzielaka, Tomasza Przesławskiego,
Jarosława Sobutki, Adama Tomczyńskiego, Ryszarda Witkowskiego,
Jacka Wygody, Konrada Wytrykowskiego i Pawła Zuberta.

UZASADNIENIE

W dniu 23 maja 2022 r. wyznaczono posiedzenie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt I DO 13/22, w przedmiocie rozważenia dalszego zawieszenia sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J. w czynnościach służbowych.

W toku tego posiedzenia Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego SSN Adam Roch, orzekając w składzie jednoosobowym, dwukrotnie zwrócił uwagę adw. M. W. - jednemu z obrońców sędziego P. J., że zwracając się do sądu powinien wstać, a w związku z brakiem reakcji tego obrońcy pouczył go, że w przypadku dalszego nierespektowania przez niego przepisu art. 379 k.p.k., stosowanego na podst. art. 128 p.u.s.p., zostanie on na podstawie art. 48 § 1 i 2 p.u.s.p. wydany z sali rozpraw, a dalsze posiedzenie odbywać się będzie pod jego nieobecność.

W związku z tym pouczeniem, drugi z obrońców sędziego P. J., adw. P. M. złożył wniosek o wyłączenie SSN Adama Rocha od rozpoznania sprawy o sygn. akt I DO 13/22, z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności. Ponadto wskazał, że osoby biorące udział w procedurze przed organem takim jak obecna KRS, jak również osoby, które zasiadają w tzw. Izbie Dyscyplinarnej nie prezentują odpowiedniego standardu obiektywizmu zewnętrznego i wewnętrznego co do niezawisłości i niezależności, niezbędnego do rozpoznawania powierzonych im spraw m.in. dotyczących sędziów. Poniósł, że te same okoliczności dotyczą pozostałych imiennie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej i w konsekwencji złożył następny wniosek o ich wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN A. Rocha, wskazując, że ten wniosek winien być rozpoznany przez Izbę Karną Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek adw. P. M. - obrońcy obwinionego sędziego P. J. nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem analiza zaprezentowanej przez wnioskodawcę

argumentacji prowadzi do uznania, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności określone w art. 41 § 1 k.p.k.

Uregulowana w powołanym przepisie instytucja wyłączenia sędziego z powodu uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie (*iudex suspectus*), znajdująca zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym wobec sędziów na podstawie art. 128 tejże ustawy, stanowi gwarancję obiektywizmu sądu, zabezpieczając dobro wymiaru sprawiedliwości (zob. w szczególności postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2020 r., IV KO 130/20, LEX nr 3160028 oraz powołane w nim orzecznictwo). Podkreślić jednak przy tym należy, iż rozpoznając wniosek o wyłączenie sędziego „sąd powinien baczyć, czy korzystając z przysługującego jej uprawnienia strona nie dąży raczej do utrudnienia postępowania niż do usunięcia rzeczywistego zagrożenia jej procesowych interesów” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2013 r., SNO 12/13, LEX nr 1350331).

Ustawodawca wprowadził nie zdefiniował zawartego w art. 41 § 1 k.p.k. pojęcia „uzasadnionej wątpliwości”, jednakże w literaturze wskazuje się, iż sformułowanie to oznacza zobiektywizowaną wątpliwość, którą w oparciu o zaistniałą okoliczność mogłaby powziąć każda rozsądnie oceniająca i niezaangażowana w wynik postępowania osoba. Przyczyny wyłączenia sędziego nie stanowi zatem samo podejrzenie, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z subiektywnego odczucia strony. Twierdzenie o bezstronności sędziego musi być bowiem wykazane i racjonalnie uzasadnione, a ciężar wykazania okoliczności uzasadniającej konieczność odsunięcia sędziego od orzekania w danej sprawie spoczywa na osobie, która złożyła postulujący w tym zakresie wniosek (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022, art. 41). Instytucja *iudex suspectus* znajduje zatem zastosowanie w sytuacji uprawdopodobnionej okoliczności, wynikającej zarówno ze sfery życia prywatnego, jak ze sfery urzędowej, która umożliwia powzięcie obiektywnego przekonania u postronnego obserwatora procesu, że będzie ona rzutowała na bezstronne rozstrzygnięcie sprawy. Chodzi o zachowanie sędziego, odnoszące się

„do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia” oraz „wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do sprawy lub osób w niej uczestniczących” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego 2 marca 2021 r., V KK 39/21, LEX nr 3148244).

Mając w polu widzenia powyższe uwagi wskazać należy, iż wnioskodawca nie przedstawił rzeczowych i przekonujących argumentów, które wskazywałyby na to, że zasadne i konieczne jest wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od orzekania w przedmiocie rozważenia dalszego zawieszenia sędziego Sądu Rejonowego w O.- P. J. w czynnościach służbowych, z racji uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności. Podnoszony bowiem przez obrońcę sędziego fakt pouczenia innego obrońcy o konsekwencjach zachowania niezgodnego z przepisami k.p.k., z całą pewnością nie wpływa na obiektywizm sędziego, nie sugeruje kierunku przyszłego rozstrzygnięcia, jak również nie wskazuje na stronnicze nastawienie sędziego do obrońcy obwinionego, jak i innych uczestników postępowania. Zwrócić należy również w tym kontekście uwagę, że zarówno przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 20), jak i przepisy ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (art. 48-51) dają sądowi oraz przewodniczącemu składu orzekającego możliwość reakcji na rażące naruszanie obowiązków procesowych przez oskarżyciela, obrońcę, pełnomocnika lub przez inne osoby występujące w postępowaniu, w szczególności naruszające powagę, porządek czynności procesowych lub ubliżające sądowi. Skorzystanie z tych uprawnień w uzasadnionych sytuacjach jest nie tylko prawem, ale i obowiązkiem sądu lub przewodniczącego składu orzekającego. Nie sposób zatem kwestionować obiektywizm sędziego, który z tych uprawnień korzysta.

W konsekwencji wniosek adw. P. M. ocenić należało jako subiektywną reakcję zmierzającą de facto do utrudnienia postępowania. Wniosek ten w ocenie Sądu Najwyższego nie został poparty konkretnymi argumentami, wskazującymi na zobiektywizowaną i rzeczywistą wątpliwość co do bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha.

W zakresie odnoszącym się do braku niezawisłości SSN Adama Rocha oraz braku niezależności Sądu Najwyższego orzekającego z jego udziałem, wniosek

adw. P. M. przekazano Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, celem nadania mu dalszego biegu, z uwagi na treść postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. C-204/21 R, mocą którego Rzeczpospolita Polska została zobowiązana w szczególności do zawieszenia stosowania przepisu art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym przekazującego do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu.

Następczy wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej od rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Adama Rocha pozostawiono bez rozpoznania, albowiem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, sędziowie wymienieni we wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu, którzy nie zostali wyznaczeni do rozpoznania danej sprawy, mogą rozpoznać ten wniosek, gdyż wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie ich bezpośrednio nie dotyczy (tak w szczególności postanowienia Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, Lex nr 1212385; z 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16, Lex nr 2166385, z 22 stycznia 2019 r., I DO 27/18, Lex nr 2622998). Wskazanie w złożonym wniosku wszystkich sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej nie mogło zatem wpłynąć w jakikolwiek sposób na utrwaloną od wielu lat w judykaturze zasadę, że wniosek o wyłączenie może dotyczyć tylko sędziów wyznaczonych do udziału w konkretnej sprawie i nie może spowodować wyłączenia innych sędziów od rozpoznania przedmiotowego wniosku. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.